

Nem mulaszthatom el ez alkalommal azt is felemlíteni, hogy a külföldről beszerzett mag, jól megfizetve, rendszerint rosz, mely körülmény a kísérletezés fokozatos előhaladására nézve rendkívül hátrányos, mert így nem történhetik változó s különböző évszaki viszonyok mellett különböző koru csemetéken észlelés, a mi pedig nagyon czélszerű és kívánatos volna, hogy a kísérletezési helyen a csemete egy éves korától egy bizonyos korig néhány példány által állandóan képviselve legyen.

A tirolí áradások után.

Torrentes ante portas.

Nemcsak saját kárán tanul az ember, hanem másén is, ha látni és hallani akar.

Az októberi és novemberi áradások, melyek Tirol és Karinthia egy részét pusztíták, 24 millió forintra becsült károkat okoztak. Nemcsak hogy a hegyoldalakról egész erdők és rétek lemosattak, hogy utak, épületek és termőföldek semivé tétettek, hanem egyes völgyek lakhatatlanokká lettek.

Mi az oka ennek? Igaz, hogy a tartós Föhn és a folytonos eső, mely az örök hó-regiókig felhatolt, az évek óta fellágyult, visszavonuló jegeczáramokat (Gletscher) olvadásba hozták, de azon roppant törmelékmenyiségek nem rohanhattak volna a völgyekbe, ha azon vidékeken nem lett volna évek óta a természetes egyensúly felbontva, azaz a túlságos, helyenként tökéletes, erdőtarolás által a hegyek fővédője elpusztítva.

Ha a legkegyetlenebb ellenség feldulta volna azon kies völgyeket, nem tehetett volna több pusztítást, vagy ha tett volna is, ezek hamar helyrehozhatók lennének, holott most számos év szükséges ezen sebeket behegeszteni, ha ez egyáltalában lehetséges.

Számtalan milliók fordítatnak egy lehető külellenség legyőzésére, azon ellenség ellen pedig, mely benn az országban

saját emberi esztelenség által nagyra növesztetett, mondani lehet, semmi sem történik.

Hazánkban, minthogy oly magas hegylánczok nem léteznek, mint a havasokban, reményleni lehet, hogy oly roppant víztömegek mint Tirolban soha sem fognak megrohanni, de a hogy a tapasztalás számos esetben mutatja, nem a nagy víztömeg okozza egyedül a nagy károkat, hanem azok csak akkor kezdenek veszedelmesek lenni, ha a talaj is engedni kezd, és mint iszap, homok és görgeteg a völgyekbe és térségre leszáll.

Hazánk is szomorú jövőnek néz eleibe, ha az erdőpusztítások úgy folynak tovább mint eddig. A ki csak figyelmesen körültekint, bizonyosan maga körében is tapasztalni fogja, hogy az orografiai viszonyok gyorsan változnak.

Hány azelőtt termékeny völgy elpusztult már, sőt a nagy magyar síkság is az eliszapolásnak megy eleibe, ha a baj gyökeresen nem orvosoltatik. Mit használnak a nagy töltések, melyekkel Szeged körülvéttetett, idővel ezek is elégtelenek lesznek, de előbb már a város mint sziget egy terjedelmes mocsárból fog kiemelkedni; de hány más magyar város van még veszélyben. Aradot lassan, de biztosan a Maros ellepi, Eger, Miskolcz védelem nélkül van.

Azon nézet, hogy egyedül és kizárólagosan csakis az erdők pusztítása idők folytán Európa nagy részét lakhatatlanná teendi, és Spanyol- s Görögországot, Elő-Ázsia sorsára juttatja, nem azért nincs napirenden, mert nincs alapja, hanem inkább azért, mert a veszély nem tartatik oly imminensnek, mert az államok más, állítólag fontosabb ügyekkel vannak elfoglalva, és mert a mérvadó közegek azon kiadásoktól visszariadnak, melyek szükségesek ezen mély seb gyógyítására mihelyt annak létezése elismertetik.

A meddig a modern állam Ossát Pelionra rakja, hogy szomszédjai hadkészületén túltegyen, nincs kilátás az állam

erejét hasznos investitiókra oly terjedelemben fordítani, mint azt a súlyos körülmények különben igényelnék, és hazánkban is, ámbár már ott vagyunk, hogy állampapírosokat tényleg értékesíteni többé nem lehet, addig fogunk fegyverkezni, míg a védendő ország már kőhalom és mocsár, melyet védeni nem is érdemes, de elfoglalni sem.

Mindennapi eszközökkel, egyletekkel, törvénnyel, mely a papíroson marad, ilyen bajokon segíteni nem lehet. Az egész lakosságban azt a meggyőződést kell terjeszteni, hogy végpusztulás eleibe megyünk, ha az egyetlen természetes kiegyenlítőt és pajzsot, az erdőt helyes arányban fenn nem tartjuk; nem a külellenség fenyeget pusztulással, hanem saját gondatlan garázdaságunk.

Egy gazdag, hazáját szerető nemzet tökéletlen eszközökkel ellátva is jól védheti magát, veszedelmes ezt megtámadni; és ha békét tart, mások sem fogják nyugtalanítani; de ha a sors le is sujtja, újra emelkedhetik, a hazai föld úgy mint Antäusba, új erőt öntend belé. De ha a földet a természet törvényei ellen kiéli, lassan eltörpül, elsatnyul, vagy az elemek rendetlen betörései összezúzzák.

Az Országos Erdészeti Egyesület azon közeg, mely hivatva van jól rendezett agitáció által a közönség és a mérvadó közegek előtt szüntelen, és mentől hathatósabban az erdők fentartásának életbevágó kérdését kitüntetni, kimutatni, hol kell kezdeni, mikép kell eljárni és milyen pénzáldozatok okvetetlen szükségesek.

Legbensőbb meggyőződésem, hogy a veszélyt, mely országunkat fenyegeti, nem túlzom, de ép úgy meg vagyok győződve, hogy még nem késő az ellen harcolni.

Mindenek előtt arra pénz kell, és azon ellenvetés, hogy nincs, nem áll; valódi investitiókra lehet pénzt kapni és egy életkérdésnél kell kapni; továbbá a munka czélszerű rendezése,

az erdőtörvény életbeléptetése, és némely előitéletek felhagyása. Véleményem szerint, ámbár a jobb ítéletnek alávetem magam, az eljárás a következő lenne.

Az erdőtörvény ugyan szigoruan elrendeli, hogy az erdőbirtokos köteles erdeit jókarban tartani és helyesen kezelni, de ha az ügyet közelebbről tekintjük, hazai viszonyaink, különösen a szegényebb hegyi vidékeken, ezt egyszerűen lehetlenné teszik. Ha a birtokos a törvény végrehajtására köteleztetnék, a nagyobb része vagy tönkre menne, vagy birtokát elvesztené; a szegény községeket pedig senki sem fogja kényszeríthetni arra, hogy az erdőt jól kezeltessék; erdésze pedig éhen fog meghalni.

Itt kikerülhetetlen, hogy az állam közbevesse magát, és pedig:

1. Az erdőrendezést *ex officio* keresztül vinni és az erdőket a munkák bevégzéseig zár alá tenni.

2. A nagyobb erdőbirtokost vagy előlegekkel segíteni, vagy erdeit annyiban saját kezelése alá venni, hogy azokat szoros zár alá teszi.

3. A községi erdőket kizárólagosan állami erdészek által gondoztatni.

4. Az egész országban a hegyi patakokat szabályozni, főfigyelmét pedig azok beépítésére fordítani.

5. A sorrendet, mely szerint az állam az erdőtörvény keresztülvitelét foganatosítja, azaz, mely erdő mint vészes leginkább védendő, meghatározni.

6. A kincstári erdőket nem a jövedelmezési szempont szerint kezelni, hanem elvül kimondani, hogy azokban a favágatások beszünttetetnek, és csak túlkoros állabok vágatnak, vagy kivételképen ott, hol a faárak túlságosan felcsigáztatnak.

A mig ezen munkák keresztülvitetnek, a folyóknak annyira szükséges szabályozása és főkép csatornázása helyesebb elvek szerint folytatandó lenne.

Végre még a lehetséges költségek is szemügyre veendők.

Példát csak Franciaországból lehet venni, mert csak ott hatott az égető szükség kényszerítőleg erdősítési és szabályozási munkáknak nagymértékben való keresztülvitelére. Ezekre 1865-től egész 1877-ig 14,230.000 frank költetett, és előirányozva van még 220 millió frank, mely összeg 60—80 esztendő alatt felhasználandó.

Minthogy Franciaországban a hegyi vidékekben az erdőrongálások sokkal nagyobbak mint eddigelé nálunk, nem lesz alaptalan azon feltevés, hogy az első 8 évben összesen elég lesz 3 millió forint, a következő 20—25 évben pedig összesen 15—18 millió forint. Ezen költségekből egy nagy rész csak előlegkép tekinthető, mely idővel megtérítődik, valódi kiadásnak valószínűleg csak a tisztí fizetés, az ügy berendezése és a vízi művek egy része lesz.

Nézetem szerint egyetlen lehetőség az országot türehető bonitási állapotban tartani, ez az alapja minden egyéb közigazgatási előmenetelnek. Ha az erdőket fenn nem tartjuk, pusztulunk.

Maderspach.

Debreczen város erdőgazdasága.

Irta : T ö r ö k Gábor, okleveles erdész és gazdasági tanár.

(Folytatás és vége.)

Termelés, szállítás.

Az 1843-ik évben történt becslések alapján a 60 éves fordának megfelelőleg 416 holdat kellett volna kitermelni évenként. Mivel az állatok jósága igen különböző volt, úgy hogy az egyik helyen a 416 hold terület 6—7000, másutt pedig 16—17.000 öl fát szolgáltatott, az 1843-ban megállapított tervezettől eltértek annyiban, hogy tekintet nélkül a területre, évenként 11—12 ezer öl fát termeltek, a mi a becslés körüli időszakban nem is volt sok.

Jelenben Guton 12 évig évenként 35.000 köbmétert termelnek. A következő táblázatos kimutatás a különböző fordák mellett az egyes erdőrészek által adott fatömegeket mutatja.